

Kultur & Fritid

RAPPORT

Datum
2024-10-16

Sida
1(5)

Ånge växer Kultur & Fritid

Inledning

Ånge Kommun förväntas stå inför en kraftig ökning av befolkningen under de kommande tio åren. Enligt nuvarande prognoser kommer upp till 2000 nya arbetstillfällen att skapas, därtill kommer rekryteringar som behövs för att möta pensionsavgångar i både privat och offentlig sektor.

Mot bakgrund av den förväntade utvecklingen har projektet Ånge växer påbörjats. Det övergripande syftet med projektet är att identifiera och förstå hur inflyttningen kommer att påverka kommunens olika verksamhetsområden och att formulera strategier för att säkerställa att kommunen kan hantera det ökade ansvar och behov som kommer med en växande befolkning. Målet är även att upprätthålla och förstärka Ånge Kommuns attraktivitet som bostadsort och arbetsgivare.

Rapporten är en del i projektet och ska tydliggöra ett förväntat behov av åtgärder och omställning inom Ånge Kommun i anslutning till kultur & fritid.

Verksamhetens uppdrag och syfte

Kultur- och fritidsverksamheten ska skapa förutsättningar för en levande och inkluderande kultur- och fritidsmiljö. Målet är att alla invånare, oavsett ålder och bakgrund, ska kunna ta del av och vara delaktiga i ett brett utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. Genom att erbjuda tillgängliga och mångsidiga mötesplatser, evenemang och aktiviteter, strävar kommunen efter att förbättra livskvaliteten och främja delaktighet i samhället för alla invånare.

För att främja hälsa och välmående är det av yttersta vikt att skapa möjligheter för aktivitet och social samvaro som bidrar till invånarnas fysiska och mentala hälsa. Genom att erbjuda mötesplatser och aktiviteter, som främjar social integration och gemenskap över generations- och kulturgränser, kan gemenskap och sammanhållning stärkas.

Ånge kommun blir en attraktiv plats genom att erbjuda varierade kultur- och fritidsupplevelser. Det är avgörande att säkerställa att alla invånare har lika möjligheter att delta i kultur- och fritidsaktiviteter, oavsett ekonomiska, fysiska eller sociala hinder, för att uppnå tillgänglighet och inkludering. Genom att arbeta utifrån dessa principer strävar kommunen efter att skapa en dynamisk och trivsamt miljö som tilltalar både befintliga och nya invånare.

Beskrivning av nuläge

Centralbiblioteket bedrivs för närvarande i externa lokaler, medan fritidsgården i Ånge är belägen i lokaler som inte är anpassade för verksamheten, vilket ofta leder till att delar av huset måste stängas ner på grund av svårigheter att hålla ordning.

Föreningslivet står inför betydande utmaningar med få engagerade medlemmar och invånarna har svårigheter att hitta information om föreningar och deras utbud. Nya medborgare i Ånge kommun lyfter fram svårigheten att integreras socialt och efterfrågar liksom befintliga invånare mötesplatser utanför idrottens sfär. Nyinflyttade vittnar också om att det är svårt att lära känna nya personer, särskilt invånare med utländsk bakgrund känner sig ofta exkluderade och, ibland, bemötta med fördomar, vilket leder till att många flyttar till andra kommuner. Erfarenheter från Skellefteå visar att 70 % av de som flyttat till kommunen, flyttar ut inom nio månader på grund av svårigheter att integreras socialt.

Åtgärdsförslag

Skapa mötesplatser för nya och befintliga invånare

Forskning belyser att kultur och fritid i kombination med en levande centralort där det finns ett varierat utbud och mötesplatser, spelar en avgörande roll för en plats attraktivitet. Ånge centrum har mycket goda förutsättningar att skapa levande mötesplatser med varierat utbud genom att utnyttja Medborgarhuset och bottenvåningen på Spångbrogården. Dessa lokaler är strategiskt belägna i anslutning till kommunhusets nya lokaler, Hillens nya lekplats, samt torget. Genom att länka samman Spångbrogården och Medborgarhuset med en inomhusgång, kan kommunen etablera ett koncepthus med flera verksamheter för alla åldrar. Här kan även biblioteket och fritidsgården samlas, vilket innebär kostnadsbesparingar. Det kan vara bra att veta att Bibliotekets nuvarande lokaler måste sägas upp senast i mars 2025 (för utflytt 31 dec 2025), annars förlängs avtalet ytterligare 3 år.

Kulturkollen har föreslagit att bedriva kulturskola i kommunhusets bottenvåning i Vuxenutbildningens lokaler, till viss del i Medborgarhuset och Spångbrogården. Det skulle kunna öka tillgängligheten och attrahera fler besökare. Med ett koncepthus kan kommunen säkerställa ett varierat utbud av aktiviteter för människor i olika åldrar och med olika intressen, i samarbete med kommunens alla föreningar. Huset skulle dessutom kunna användas för att aktivt främja social integration bland nyinflyttade under kontrollerade former. Det skulle då bli en plats där människor möts naturligt över generationsgränser och fungera som ett kollektivt vardagsrum för alla åldrar.

Här är det tänkt att kommunen avsätter 2-3 tjänster

Fritidsamordnare och föreningservice

Att ha en levande centralort är fundamentalt, men självklart måste hela kommunen leva och då spelar föreningslivet en avgörande roll. Alla föreningar som finns idag gör ett fantastiskt jobb och är oundgängliga. Tack vare dessa föreningar har kommuninvånarna mötesplatser, och sammanhang runt om i kommunen, både inom kultur, fritid och idrott. Föreningslivet står inför utmaningar på många områden och flera föreningar befinner sig i en ansträngd situation. Här finns det utrymme för kommunen att erbjuda mer omfattande stöd än vad som för närvarande ges.

Kultursamordnaren har, genom att uppmärksamma och synliggöra kulturföreningarna, hjälpt föreningarna att blomstra och fritidsföreningarna skulle behöva samma uppmärksamhet. Genom en föreningservice och en fritidssamordnare skulle kommunen kunna stötta och hjälpa på olika sätt med bidrag, administration och synlighet. Fritidssamordnaren skulle också kunna hjälpa till med att säkerställa att det finns en geografisk spridning av fritidsaktiviteter i hela kommunen, med målet att hela kommunen ska leva, vilket är viktigt och attraktivt för både befintliga och nya kommuninvånare.

Här är det tänkt att kommunen avsätter 1 tjänst

Barn och unga

Det finns ett flertal typer av externa medel att söka som riktar sig till unga upp till 25 år. Fritidsgårdarna skulle exempelvis kunna erbjuda mer kostsamma aktiviteter, såsom en årlig resa till Gröna Lund eller andra aktiviteter som ungdomarna själva önskar. Det är också viktigt att hålla fritidsgårdarna öppna under sommaren.

Ungdomstiden är av central betydelse om den upplevs som positiv och engagerande ökar sannolikheten att kommunens unga vill stanna kvar, eller återvända efter studier, för att bilda egen familj.

Inom befintlig verksamhet om vi får en fritidssamordnare

Medborgardialog

Forskning framhäver att tät medborgardialog är en framgångsfaktor. Därmed föreslås återkommande dialog med medborgarna för att undersöka deras tankar och önskemål, samt se om något av detta kan möjliggöras.

Det finns digitala system som kan användas för ändamålet där kommunen kan skicka ut frågor och få svar direkt från invånarna, samt hålla en öppen dialog. Dessa system är AI-genererade och kan leverera analyser omgående. Det är även möjligt att visa vad andra har svarat, ställa följdfrågor och genomföra omröstningar. Genom att använda den typ av verktyg kan kommunen säkerställa att medborgarnas röster hörs, och att deras behov och idéer, tas tillvara. Även om metoderna kan vara mindre effektiva bland äldre, där andra metoder kan behövas, så skulle kommunen nå en stor del av befolkningen. **Inom befintlig verksamhet**

Slutsatser och rekommendationer

Genom föreslagna åtgärder kan Ånge kommun säkerställa en levande kultur- och fritidsmiljö som lockar både nya och befintliga invånare. En av de största utmaningarna är de motsättningar som finns mellan olika orter i kommunen. När positiva förändringar sker på en ort bör detta betraktas som en framgång för hela kommunen, snarare än något negativt för andra orter. Detta kräver insatser både organisatoriskt och politiskt för att förändra attityder och skapa en enad och stolt kommun.